

Η Πορεία Μνήμης «Ποτέ Ξανά, Θεσσαλονίκη - Άουσβιτς - 79 χρόνια από την αναχώρηση του πρώτου συρμού» πραγματοποιήθηκε στις 20.3.2022 στη Θεσσαλονίκη, παρουσία της Πρόεδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Σακελλαροπούλου, Ελλήνων και ξένων αξιωματούχων, μελών της Εβραϊκής Κοινότητας Θεσσαλονίκης και πολιτών.

Η Πορεία ξεκίνησε από την Πλατεία Ελευθερίας και κατέληξε στην Πλατεία του Παλαιού Σιδηροδρομικού Σταθμού, όπου έγιναν οι χαιρετισμοί και εναποτέθηκαν λουλούδια και αναμμένα κεριά στη μνήμη των θυμάτων του Ολοκαυτώματος.

Η ιστορική γνώση και η μετάδοσή της στους νεώτερους, η συναίσθηση της οδύνης των θυμάτων, η κατανόηση και η αναγνώριση του Ολοκαυτώματος ως «πανανθρώπινης ιστορικής κληρονομιάς» μας επιτρέπουν να εξοπλιστούμε «απέναντι σε μια νέα επέλαση του κακού» τόνισε, εμφανώς συγκινημένη, **η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου**, μετά την ολοκλήρωση της πορείας μνήμης: «Ποτέ Ξανά, Θεσσαλονίκη - Άουσβιτς - 79 χρόνια από την αναχώρηση του πρώτου συρμού», στην οποία και συμμετείχε, μαζί με θεσμικούς παράγοντες και απλούς πολίτες, από την Πλατεία Ελευθερίας ως τον Παλιό Σιδηροδρομικό Σταθμό.

«Σήμερα, τιμάμε τη μνήμη των Ελλήνων Εβραίων που εκτοπίστηκαν, βασανίστηκαν και θανατώθηκαν στα γερμανικά στρατόπεδα, και μαζί τη μνήμη όσων τους βοήθησαν να δραπετεύσουν από το γκέτο, να διαφύγουν από τον βέβαιο θάνατο. Άνθρωποι από διαφορετικούς πολιτικούς και κοινωνικούς χώρους, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής και θρησκευματος, πορευτήκαμε όλοι μαζί στα βήματα των Εβραίων μαρτύρων, ακολουθήσαμε σιωπηλοί την τελευταία τους διαδρομή», ανέφερε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας και, μεταξύ άλλων, πρόσθεσε:

«Μόνο αν μεταβιβάσουμε την ιστορική γνώση στις νέες γενιές, αν διαφυλάξουμε την ιστορική μνήμη, αν συναισθανθούμε ως δικό μας τον πόνο και την οδύνη των θυμάτων, αν κατανοήσουμε ότι το Ολοκαύτωμα είναι μια πανανθρώπινη ιστορική κληρονομιά, θα εξοπλιστούμε απέναντι σε μια νέα επέλαση του κακού, ενδεχομένως με άλλη μορφή, πάντοτε όμως απειλητική και αποτρόπαιη».

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μιλώντας στην εκδήλωση στον Παλιό Σιδηροδρομικό Σταθμό, αναφέρθηκε στην τραγωδία των Θεσσαλονικιών Εβραίων, μέσα από τα λόγια συγγραφέων και επιζησάντων του Ολοκαυτώματος, αλλά και σε όλα όσα προηγήθηκαν του αφανισμού τους από τους ναζί, την εφαρμογή των αντισημιτικών νόμων της Νυρεμβέργης, το κίτρινο άστρο στα ρούχα, τις επιτάξεις σπιτιών και μαγαζιών, τον βασανιστικό εξευτελισμό των ανδρών της εβραϊκής κοινότητας στην πλατεία Ελευθερίας στις 11 Ιουλίου 1942, και την αποστολή πολλών από αυτούς σε καταναγκαστικά έργα στη νότια Ελλάδα και πρόσθεσε:

«Τώρα γνωρίζουμε, ότι οι περισσότεροι από τους Εβραίους συμπολίτες μας, ταλαιπωρημένοι από το ταξίδι, αδυνατισμένοι, άρρωστοι, οδηγήθηκαν κατευθείαν στα κρεματόρια. Ελάχιστοι γύρισαν. Από τους περίπου 46.000 εκτοπισμένους

επέστρεψαν λιγότεροι από 2.000, ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά που καταγράφηκαν σε ολόκληρη την Ευρώπη».

«Ο εκτοπισμός και ο αφανισμός της εβραϊκής κοινότητας υπήρξε μια μεγάλη κοινωνική και πολιτισμική απώλεια για την πόλη μας» συνέχισε η κ. Σακελλαροπούλου και πρόσθεσε:

«Γι' αυτό και έχει πολύ μεγάλη σημασία ότι, τα τελευταία χρόνια, η Θεσσαλονίκη έχει αναλάβει τις ευθύνες που της αναλογούν για πράξεις και παραλείψεις του παρελθόντος, έχει αναγνωρίσει το ιστορικό τραύμα που προκάλεσε η αδιαφορία, ο εφησυχασμός, ο αντισημιτισμός του μεσοπολέμου και έχει καταδικάσει με τον πλέον εμφαντικό τρόπο τη ναζιστική και φασιστική ιδεολογία που τρέφει τη βία και τον ρατσισμό. Γιατί η λήθη, η "αποθήκευση του ασύλληπτου στον καταψύκτη της ιστορίας", όπως έγραψε ένας σπουδαίος Εβραίος, ο συγγραφέας Ζαν Αμερύ, ενέχει τον κίνδυνο να ξαναφέρει στην επιφάνεια "ψιθύρους από την κόλαση"».

Κλείνοντας την ομιλία της, εμφανώς συγκινημένη, η κα Σακελλαροπούλου επεσήμανε την απόδοση τιμής στα θύματα, ιδιαίτερα από τη Θεσσαλονίκη, λέγοντας: «Είμαι σίγουρη ότι η Θεσσαλονίκη, "αυτή η μάνα, η ανά, η μάικω και η μάντρε, δεν θα τους λησμονήσει ποτέ, δεν θα τους σκεπάσει με το χώμα της λησμονιάς και της ανωνυμίας", όπως γράφει ο Γιώργος Ιωάννου, αλλά θα εξυψώσει τη μνήμη τους στους αιώνες ως πράξη ιστορικής δικαίωσης και συγγνώμης».

«Το μήνυμα επίμονα επίκαιρο καθώς κάποιοι στρεβλώνουν την ιστορία», δήλωσε ο **αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Μαργαρίτης Σχοινάς**, μετά την ολοκλήρωση της πορείας μνήμης «Ποτέ ξανά, Θεσσαλονίκη - Αουσβιτς - 79 χρόνια από την αναχώρηση του πρώτου συρμού», στην οποία συμμετείχε.

Όπως πρόσθεσε σε ανάρτησή του στο Twitter, είναι «απαράδεκτο να αποκαλούνται ναζιστές αυτοί που αγωνίζονται για την ανεξαρτησία της χώρας τους».

«Η Ιστορία των Εβραίων της Θεσσαλονίκης είναι συνώνυμη με τον ακρωτηριασμό της ταυτότητας της πόλης μας» **υπογράμμισε στην ομιλία του ο υφυπουργός Εσωτερικών (Μακεδονίας - Θράκης), Σταύρος Καλαφάτης**, ο οποίος και συμμετείχε στην πορεία μνήμης.

«Πενήντα χιλιάδες Εβραίοι Έλληνες κάτοικοι της Θεσσαλονίκης μεταφέρθηκαν με τη βία στα "μακρινά στρατόπεδα της παραφροσύνης". Τιμούμε σήμερα τη μνήμη τους και μοιραζόμαστε με τους Ισραηλίτες αδελφούς μας, κοινές σελίδες της Ιστορίας» είπε ο κ. Καλαφάτης και πρόσθεσε: «Η Ιστορία των Εβραίων της Θεσσαλονίκης είναι συνώνυμη με τον ακρωτηριασμό της ταυτότητας της πόλης μας. Είναι ταυτόχρονα η ιστορία που θυμίζει τι σημαίνει ναζισμός, ολοκληρωτισμός, επεκτατισμός. Είναι η ιστορία που κραυγάζει σε όλους τους λαούς και σε όλους τους τόνους «Ποτέ Ξανά». Ο υφυπουργός επεσήμανε ότι το μήνυμα γίνεται πιο επίκαιρο σήμερα «καθώς βρίσκεται σε εξέλιξη η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, όπου παραβιάζεται κατάφωρα το Διεθνές Δίκαιο, χάνονται χιλιάδες ζωές, προκαλείται ανθρωπιστική κρίση» και πρόσθεσε: «Σήμερα, εδώ, στη σιωπηλή πορεία μνήμης για τα θύματα του Ολοκαυτώματος, διατρανώνουμε την

απόφασή μας να διατηρήσουμε τη μνήμη ζωντανή για τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Στέλνουμε μήνυμα αδελφοσύνης στους Εβραίους της πόλης μας και όχι μόνο. Δεσμευόμαστε ταυτόχρονα, να ολοκληρώσουμε, το ταχύτερο δυνατό, σε συνεργασία με την Ισραηλιτική Κοινότητα, τις διαδικασίες για τη δημιουργία του Μουσείου Ολοκαυτώματος, στο ίδιο σημείο απ' όπου ξεκίνησε ο πρώτος συρμός. Είναι χρέος στο οποίο ανταποκρινόμαστε με σεβασμό στο χθες και συναίσθηση ευθύνης για το αύριο».

Χαιρετισμός του πρέσβη του Ισραήλ, Yossi Amrani

«Συμμετείχαμε και για όσους δεν είναι εδώ μαζί μας, για να υψώσουμε τη φωνή μας, να θυμηθούμε τι έγινε, να μην ξεχάσουμε, αυτό είναι το μάθημα που πρέπει να αντλήσουμε από το παρελθόν και να μεταδώσουμε στις επόμενες γενιές» τόνισε στον χαιρετισμό του, ο πρέσβης του Ισραήλ στην Ελλάδα, Yossi Amrani και πρόσθεσε: «Μόνο έτσι θα αντιμετωπίσουμε το κακό. Οι λέξεις «Ποτέ Ξανά» είναι σημαντικό να ακουστούν. Αλλά οι λέξεις δεν αρκούν, πρέπει αυτό να το κάνουμε πράξη στην καθημερινότητα μας. Σήμερα αυτό είναι ιδιαίτερα επίκαιρο σε σχέση με αυτά που συμβαίνουν στην Ουκρανία. Για άλλη μια φορά ανθρώπινες ζωές θυσιάζονται στο βωμό της πολιτικής και της ματαιοδοξίας. Για άλλη μια φορά δεν πρέπει να μείνουμε στις λέξεις ως μια ορολογία. Το Ολοκαύτωμα είναι ένα μοναδικό γεγονός στην παγκόσμια ιστορία, λόγω της ιδεολογίας που κρύβεται πίσω από αυτό. Δεν πρέπει να ξεχνάμε τι έγινε και πώς αφανίστηκαν τόσοι άνθρωποι λόγω του ρατσισμού και του μίσους».

«Έχουμε ιστορικό και ηθικό καθήκον να μην ξεχάσουμε, τόσο συλλογικά, όσο και ατομικά. Η ευθύνη μας είναι να μην ξεχάσουμε, να συμπαρασταθούμε στα θύματα, να σώσουμε ζωές, να υποσχεθούμε ότι δε θα συμβεί ξανά. Γιατί όπως λέει και μια ρήση, όποιος σώζει μια ζωή σώζει ολόκληρο τον κόσμο. Ο κόσμος μας σήμερα λοιπόν είναι αυτός που πρέπει να σώσουμε» συμπλήρωσε ο πρέσβης του Ισραήλ.

Ο ισραηλινός πρέσβης έκανε αναφορά στην παρουσία της Προέδρου της Δημοκρατίας, Κατερίνας Σακελλαροπούλου, χαρακτηρίζοντας την σημαντική τόσο «για την αναγνώριση του παρελθόντος» όσο και για «το μήνυμα προς το μέλλον». Ιδιαίτερα στάθηκε στο γεγονός της εμφανούς συγκίνησης της κ. Σακελλαροπούλου κατά τη διάρκεια του χαιρετισμού της, λέγοντας: «Αυτή είναι μια ανθρώπινη αντίδραση. Αυτή είναι μια ηγετική αντίδραση. Σας ευχαριστούμε που ήσασταν εδώ».

Τέλος, απευθυνόμενος στο δήμαρχο Θεσσαλονίκης, Κωνσταντίνο Ζέρβα και στον πρόεδρο του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου και της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, Δαβίδ Σαλτιέλ, δεν έκρυψε τη βαθιά του συγκίνησή του για το «Καντίς», την εβραϊκή προσευχή που ακούστηκε στην εκδήλωση και πρόσθεσε ότι η ευθύνη τους είναι «όχι μόνο για το παρελθόν και για το σήμερα, αλλά και για το μέλλον» και πρόσθεσε: «Για αυτό ελπίζω σύντομα να δούμε το Μνημείο του Ολοκαυτώματος και το πάρκο της πλατείας Ελευθερίας να αναδειχθεί σε ένα μνημείο και για τη μνήμη και για τη ζωή και για το μέλλον».

Χαιρετισμοί Κ. Ζέρβα, Α. Τζίτζικώστα

«Το 1943 το σώμα της πόλης ακρωτηριάστηκε» ανέφερε στην ομιλία του ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης, Κωνσταντίνος Ζέρβας και πρόσθεσε: «Αυτή είναι μια ιστορική πραγματικότητα, που πρέπει να μνημονεύουμε καθημερινά ...πρέπει να φωνάζουμε αυτές τις δύο δυνατές λέξεις : «Ποτέ Ξανά» ως τιμή και ως δίδαγμα για τις γενιές που έρχονται».

Ο κ. Ζέρβας τόνισε ότι «η συλλογική μνήμη είναι η πιο ασφαλής κιβωτός» και πρόσθεσε: «Αυτό κρατάμε και με αυτό πορευόμαστε. Και βέβαια δε μένουμε μόνο σε αυτό, προχωράμε στην ανέγερση του Μουσείου Ολοκαυτώματος, η πλατεία Ελευθερίας θα γίνει πάρκο μνήμης απονομής και τιμής δικαίου, δεν υπήρξε ποτέ και από κανένα καμία διαφορετική σκέψη, προγραμματίζεται δημιουργία περιπατητικής διαδρομής ως πορεία μνήμης, που θα συνδέει την πλατεία Ελευθερίας με τον Παλιό Σιδηροδρομικό Σταθμό». «Η Θεσσαλονίκη ζητά την αναγνώριση και από το ελληνικό κοινοβούλιο, της 6ης Μαρτίου, ως Ημέρα των Δικαίων των Εθνών» συμπλήρωσε ο κ. Ζέρβας. Επεσήμανε, ακόμη, ότι η παρουσία της Προέδρου της Δημοκρατίας αποδίδει τη δέουσα τιμή και είναι τιμή για όλους και έκλεισε την ομιλία του, λέγοντας: «Ποτέ πια ολοκληρωτισμός, ποτέ πια θηριωδίες».

«Μαζί ενωμένοι όσο ποτέ υψώνουμε ένα αδιαπέραστο τείχος απέναντι στην επανάληψη οποιασδήποτε θηριωδίας, απέναντι στους σύγχρονους θιασώτες του μίσους και της βίας» υπογράμμισε ο περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας Απόστολος Τζιτζικώστας και πρόσθεσε: «Και την ίδια στιγμή χτίζουμε μια μεγάλη γέφυρα αλληλεγγύης και ανθρωπιάς για να σταθούμε δίπλα σε εκείνους που δοκιμάζονται σκληρά στους συνανθρώπους μας που τόσο άδικα και απροκάλυπτα δέχονται επίθεση στην Ουκρανία.... Πρέπει να καταλάβουμε ότι η αντιμετώπιση της βίας και του μίσους μας αφορά ακόμη και όταν δε στρέφονται απευθείας εναντίον μας».

Χαιρετισμός Δ. Σαλτιέλ

Με τα λόγια του αείμνηστου Ζακ Μεναχέμ, επιζήσαντα του Ολοκαυτώματος, περιέγραψε το δράμα και τις θηριωδίες που βίωσαν οι εβραίοι της Θεσσαλονίκης από τις ναζιστικές δυνάμεις κατοχής, ο πρόεδρος της Κεντρικού Ισραηλτικού Συμβουλίου και της Ισραηλτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, Δαβίδ Σαλτιέλ. «Απελευθερώθηκε το 1945, είχε βάρος είκοσι κιλά, γύρισε στην Ελλάδα περπατώντας» είπε ο κ. Σαλτιέλ και συνέχισε : «Στη Θεσσαλονίκη επέστρεψαν κάτι λιγότερο από δύο χιλιάδες άνθρωποι, που επιβίωσαν των ναζιστικών διώξεων». Ο κ. Σαλτιέλ υπογράμμισε: «Είμαστε εδώ γιατί αυτή είναι η μέρα που η ίδια η πόλη επέλεξε για να τιμά τη μνήμη των δικών της παιδιών... Οι πολίτες της Θεσσαλονίκης είναι εδώ, αυτοί που πραγματικά αισθάνονται τη βαρύτητα των γεγονότων και αντιλαμβάνονται τη σημασία που αυτή έχει στις μέρες μας».

Ο πρόεδρος του ΚΙΣΕ και της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης επεσήμανε ότι «ο αντισημιτισμός βρίσκεται σε άνοδο» και ότι δε στρέφεται μόνο κατά των εβραίων, αλλά και του συνόλου της κοινωνίας, είναι μια «διαρκή απειλή» και για τις ελευθερίες, για τη δημοκρατία και για τα ανθρώπινα δικαιώματα και συνέχισε: «Ξέρουμε πολύ καλά ότι ο αντισημιτισμός, ο ρατσισμός η μισαλλοδοξία δεν έληξαν όταν σταμάτησαν να

